

cesnak

pochádza zo strednej Ázie, je to jedna z najstarších záhradných plodín z čeľade cibuľovitých, široké uplatnenie nadobudla v strave, liečení a mágii. V staroveku bol považovaný za prevenciu proti chorobám, v Grécku slúžil ako obetný dar, v Ríme ním liečili problémy s trávením. Na rovnaké účely sa pestoval i na Slovensku. U Slovanov sa využíval nepretržite už od konca 10. storočia. Na území Slovenska sa kvalitný cesnak pestoval najmä na sprašových pahorkatinách Podunajskej nížiny a na Záhorí. Je to jednorročná rastlina, podľa termínov sadenia sa rozoznával cesnak zimný, sadený v októbri a jarný, sadený na jar. Ak sa cesnak sadil na poli, išli ženy za oráčom a z boku brázdy vpichovali do zeme jednotlivé strúčiky. Cesnak sa zberal koncom júla a v auguste. Na Ponitří sa mal cesnak pozberať do Jakuba (25. júla), panovala totiž predstava, že po dni sv. Jakuba ide cesnak hlbšie (uteká) do zeme. Cesnak sa sušil vo zväzkoch po 15–20 kusoch na plote alebo podstení. Po vysušení sa splietal do vrkôčikov a uskladňoval v komore. Cesnak mal široké uplatnenie nielen v strave ako korenina, ale aj pri liečení rôznych chorôb (opuchy, žltacka, bolesti ucha alebo zuba, prechladnutie, proti vysokému krvnému tlaku a proti parazitom). Už od staroveku bol cesnak v poverových predstavách ochranným a liečebným prostriedkom s magickou mocou, účinkoval proti démonickým bytostiam. Na Slovensku sa považoval za účinný prostriedok proti strigám. Počas tzv. strídžích dní sa natierali cesnakom veraje dverí, maštali, dával sa žrať dobytku. Konzumoval sa počas významných výročných sviatkov.

Autor: **Katarína Nováková**

Pozri aj: [ochranné predmety, striga](#)

Literatúra: Kahounová- Drábiková, E.: Tradičné formy zeleninárstva na Slovensku. In: Zborník SNM 78 - Etnografia 25, 1984.
Podolák, J.: Tradičné poľnohospodárstvo na Slovensku. Bratislava 2008, 305.